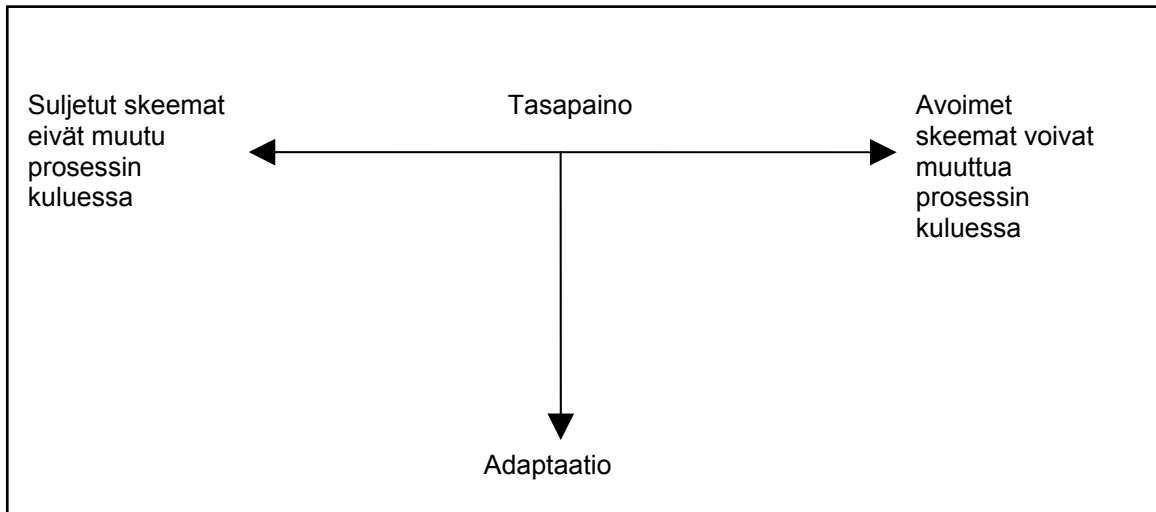
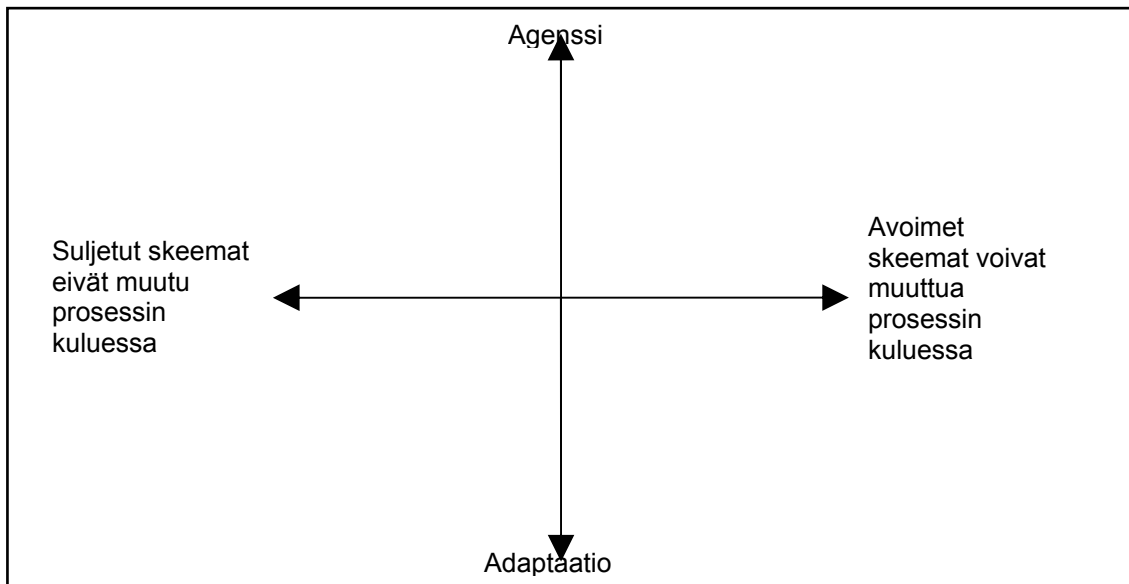

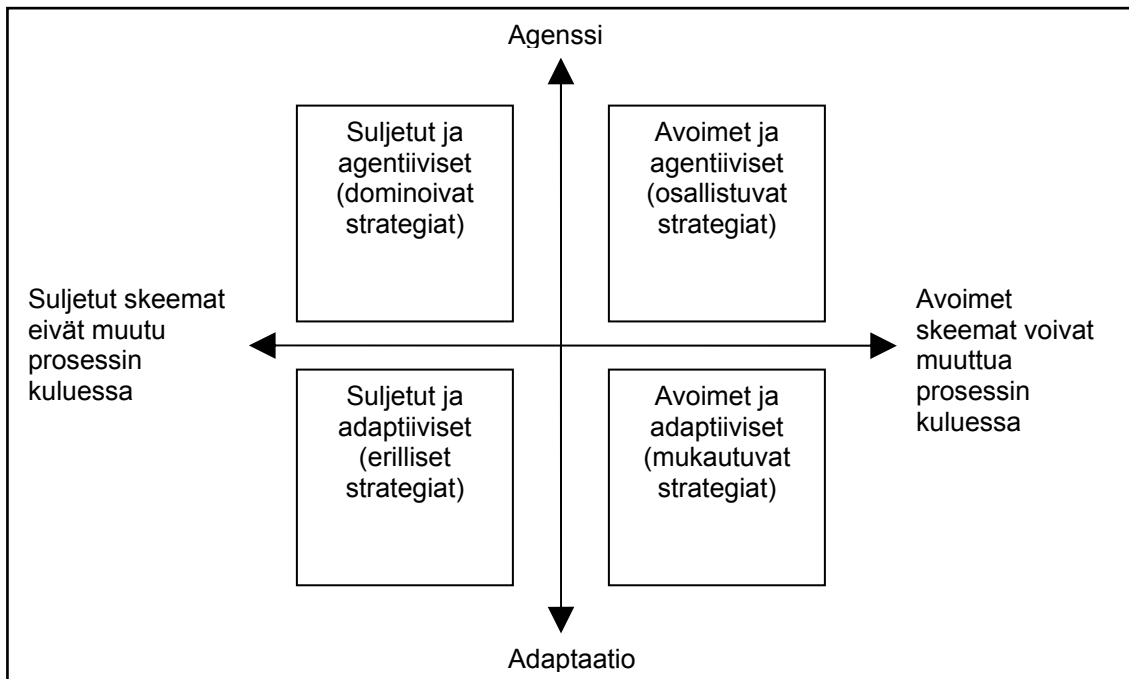
Kuvio 1 Tasapaino (Equilibrium) on suljettujen ja avointen tietorakenteiden dynaaminen suhde

Kuvio 2 Lapsen vuorovaikutus ympäristönsä kanssa nähdään lapsen adaptaationa

Kuvio 3 Lasten näkemysten adaptiivinen ja agenttiivinen luonne

Kuvio 4 Tutkimuksen teoreettinen orientaatio

Taulukko 1 Lapsille esitetyt kysymykset

1. Ajatellaan että olet leikkimässä ja että jollain toisella onkin juuri se tavara jonka itse haluaisit? Mitä teet?
2. Mitä sinä sitten teet kun olet leikkimässä ja joku tulee häiritsemään sinua ja keskeyttämään sun leikkiä?
3. Ajatellaan että olet leikkimässä jonkun kanssa ja toinen haluaakin vaihtaa leikkiä. Mitä sinä teet?
4. Mitäs sitten jos kaveri ei suostukaan leikkimään sun kanssa? Mitä teet?
5. Ajatellaan semmosta tilannetta että joku tulee kiusaamaan sinua. Mitä sinä sitten teet?
6. Kun tulee semmoinen tilanne että aikuinen tulee keskeyttämään ja lopettamaan sun leikkiä niin mitä sinä sitten teet?
7. Ajatellaan että olet leikkimässä kaverin kanssa ja sinä haluaisitkin jo vaihtaa leikkiä mutta kaveri ei. Mitä sinä teet?
8. Mitäs sitten jos päiväkodissa käy niin, että aikuinen ei suostu leikkimään sun kanssa. Mitä teet?
9. Ajatellaan että olet pelaamassa peliä jonkun kanssa ja toinen ei noudata pelin sääntöjä. Mitä sitten teet?
10. Mitäs sitten jos olet juuri tekemässä jotain tärkeää työtä ja joku tulee häiritsemään sinua, niin mitä teet?
11. Ajattele sellaista tilannetta että työsi menee pilalle ja sinä epäonnistut. Mitä sinä teet silloin?
12. Mitä sinä teet jos joku vie sulta sun tavarasi?
13. Ajattele että päiväkodissa aikuinen hermostuu sinuun ja moittii sua. Mitä sinä sitten teet?
14. Päiväkodista ei saa lähteä yksin kotiin kesken päivän mutta sinä haluaisit jo kotiin. Mitä sinä sitten teet?
15. Mitäs jos sinä jäät päiväkodissa muitten keskellä yksin? Mitä teet?

(Toiminnan ehto, johon luokitus perustuu, on alleviivattu)

Taulukko 2 Ajatellaan että olet pelaamassa peliä jonkun kanssa ja toinen ei noudata pelin sääntöjä. Mitä sitten teet? Lasten kaikki vastaukset

• Teen mitä se sanoo (joka ei noudata sääntöjä) (ei ole väliä) • Sanon opelle • Otetaan vaikka ilman sääntöjä • On. Voi kertoa opelle • Ei. En tiä Mennä pois • Meen pelaa sen kanssa joka noudattaa • Sitten me pelataan eri lailla. Ei haittaa • Sitten vaan pelaan • Ei sen kaa voi pelatakkaan. • Minä menen pelin sääntöihin, menen pois pelistä. • Sit mä en pelaa sen kaa. • Siin on ohjeet, ne voi lukea. • Menen toiseen huoneeseen. • Pelaan sitten miten pitää, (sääntöjä ei tarte noudattaa). • Minä pysäytän ne (leikin). • En tiä • Sit mä pyydän opea siihen (pariksi?), me totellaan opea • Pelaan sitten Jonin kaa • Pyydän aikuista	• Pelaan yksin • Sanon että please noudata sääntöjä • Leikin sen kanssa • Sit ei tiä • Mä sanon sille • Voisin pelata jääkiekkoa • En tiä • Pelaan jonku muun kaa • Mä sanon sille • Otan toisen pelin • Leikin yksin • Sit mä pelaan, ensin sen ja sit toista peliä • En mä tiä • Pelaan jonkun muun kaa • Pyytää aikuisen • Opetan sille • Lopetetaan peli • Sanon "kunnolla" • Voi ottaa kaverin joka tietää säännöt • En tiedä • Kerron opelle • - • Pikkutyttö kotona • Otan toisen pelin • En mä tiä • En tiedä. Mä meen sitten • Opetan • Pelaan yksin - Sitten mä voin opettaa	• Sit mä sanon sille mitkä on pelin säännöt • Pelaan sitten yksin • Käyn kertoo • Sanon et miten ne säännöt menee • Mä meen kertoo, ettei se noudata sääntöjä, ope tulee • Lopetan koko pelin • En mä muista, ehdotan peliä ??? • Sanon sille että noudata pelin sääntöjä • Sit mä opetan • Sanon että pitää tehdä niinku pitää • Mä meen kertoon • Silleen on tapahtunut tuolla pihalla, en ota kaveria mukaan peliin • Annan ohjeen sille • Sanon noudata pelin sääntöjä • Ei tietoa • Sit mä otan toinen peli • Joona tulee mun mukaan ??? • Otan semmosen kaverin joka halua pelata mun kaa • Sanon sille, jos mä rikin säännön???
---	--	--

Taulukko 3 Lasten vastausten jaottelu sen mukaan liittyvätkö ne toisen lapsen sääntöjen rikkomiseen vai eivät

Suljettu strategia ei liity toisen sääntöjen rikkomiseen	Lapsen strategia liittyy toisen sääntöjen rikkomiseen
Ei. En tiä Mennä pois Meen pelaa sen kanssa joka noudattaa Ei sen kaa voi pelatakkaan. Minä menen pelin sääntöihin. Menen pois pelistä. Sit mä en pelaa sen kaa. Menen toiseen huoneeseen. Pelaan sitten Jonin kaa Pelaan yksin Voisin pelata jääkiekkoa Pelaan jonku muun kaa Otan toisen pelin Leikin yksin Pelaan jonkun muun kaa Lopetetaan peli Voi ottaa kaverin joka tietää säännöt Pelaan yksin Pelaan sitten yksin Lopetan koko pelin Silleen on tapahtunut tuolla pihalla. En ota kaveria mukaan peliin Otan semmosen kaverin joka halua pelata mun kaa	8 x Sanon et miten ne säännöt menee Leikin sen kanssa 5 x Sanon sille että noudata pelin sääntöjä 2 x Otan toisen pelin Minä pysäytän ne (leikin). Sit mä pyydän opea siihen (pariksi?), me totellaan opea Pyydän aikuista Teen mitä se sanoo (joka ei noudata sääntöjä) (ei ole väliä) Otetaan vaikka ilman sääntöjä Sitten me pelataan eri lailla. Ei haittaa Sitten vaan pelaan 2 x Mä sanon sille Pelaan sitten miten pitää. (Sääntöjä ei tartte noudattaa). Sit mä pelaan, ensin sen ja sit toista peliä 7 x Sanon opelle

Taulukko 4 Avoimen ja suljetun vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin

Suljettu strategia ei liity toisen sääntöjen rikkomiseen	Lapsen strategia liittyy toisen sääntöjen rikkomiseen
Lapsen muut vastaukset ovat useammin suljettuja (vetäytyviä tai dominoivia), $pr=.418$, $N=57$, $p=.001$ Lapsen muut vastaukset ovat useammin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiivisia), $pr=.362$, $N=57$, $p=.005$ Lapsen muut vastaukset ovat useammin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=.362$, $N=57$, $p=.005$ Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=-.345$, $N=57$, $p=.007$ Lapsi tekee harvemmin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=-.302$, $N=58$, $p=.019$	Lapsen muut vastaukset ovat useammin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=.437$, $N=57$, $p=.001$ Lapsen muut vastaukset ovat useammin avoimia (mukautuvia tai osallistuvia), $pr=.427$, $N=57$, $p=.001$ Lapsen muut vastaukset ovat useammin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=.313$, $N=57$, $p=.016$ Lapsi tekee useammin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=.287$, $N=58$, $p=.026$ Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr=-.261$, $N=57$, $p=.046$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 5 Lasten vastauksen jaoteltuna niiden sisältämän agenssin tai adaptaation mukaan

Agenssi Pelaan jonku muun kaa Sit mä pyydän opea siihen (pariksi?), me totellaan opea Pyydän aikuista Meen pelaa sen kanssa joka noudattaa Minä pysäytän ne (leikin). Pelaan jonkun muun kaa Otan semmosen kaverin joka halua pelata mun kaa 2 x Mä sanon sille 5 x Sanon sille että noudata pelin sääntöjä 8 x Sanon et miten ne säännöt menee Lopetan koko pelin 2 x Otan toisen pelin Silleen on tapahtunut tuolla pihalla, en ota kaveria mukaan peliin 7 x Sanon opelle Voi ottaa kaverin joka tietää säännöt Lopetetaan peli
Adaptaatio Voisin pelata jääkiekkoa 4 x Pelaan yksin Otetaan vaikka ilman sääntöjä 2 x Sit mä en pelaa sen kaa. Otan toisen pelin Sitten vaan pelaan Ei. En tiiä Mennä pois Sit mä pelaan, ensin sen ja sit toista peliä Menen toiseen huoneeseen. Teen mitä se sanoo (joka ei noudata sääntöjä) (ei ole väliä) Sitten me pelataan eri lailla, ei haittaa Pelaan sitten Jonin kaa Leikin sen kanssa Pelaan sitten miten pitää, (sääntöjä ei tarte noudattaa). Minä menen pelin sääntöihin, menen pois pelistä.

Taulukko 6 Muuttavan vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin

Agenssi
• Lapsen muut vastaukset ovat useammin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=.492$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=.481$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden lähellä aikuinen käyttää vähemmän aikaa lasten tarkkailuun (aik. ei osall. toim.), $pr=-.476$, $N=762$, $p=.000$ • Lähin aikuinen käyttää vähemmän aikaa lasten tarkkailuun (aik. ei osall. toimintaan), $pr=-.318$, $N=57$, $p=.014$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin avoimia (mukautuvia tai osallistuvia), $pr=.310$, $N=57$, $p=.017$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden lähellä aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=.293$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsi tekee useammin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=.285$, $N=58$, $p=.028$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat vähemmän vain yhteen lapseen, $pr=-.278$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat vähemmän ei-sosiaalisiin asioihin, $pr=-.275$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin mukautuvia (avoimia ja adaptiivisia), $pr=-.268$, $N=57$, $p=.040$ • Lapsi suuntaa huomionsa harvemmin vain yhteen lapseen, $pr=-.292$, $N=58$, $p=.024$

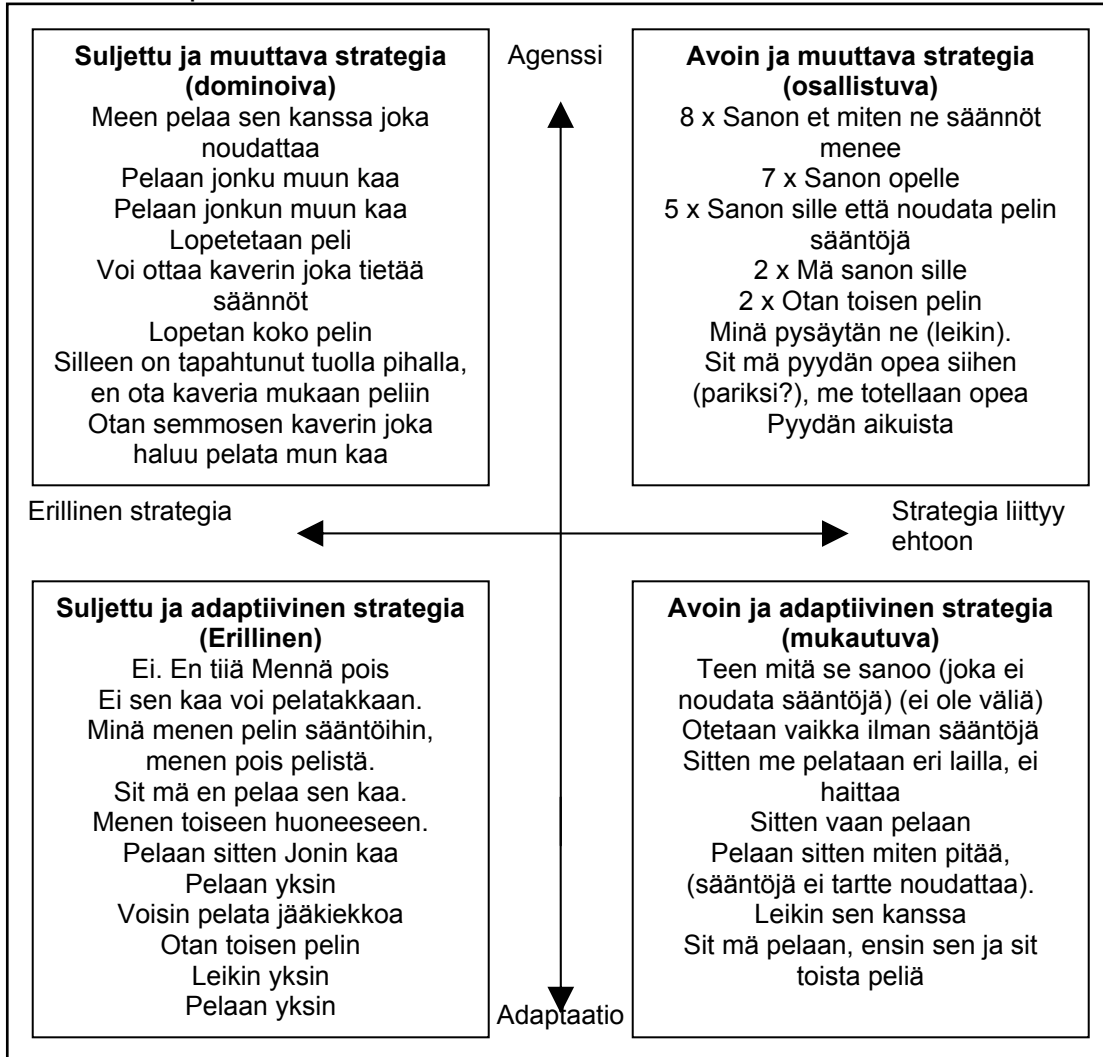
Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 7 Adaptoituvan vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin

Adaptaatio
• Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=.579$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin adaptiivisia (mukautuv. tai vetäyt.), $pr=.494$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsen lähin aikuinen tarkkailee enemmän lapsia (aik. ei osallistu toim.), $pr=.487$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.464$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=-.424$, $N=57$, $p=.001$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin mukautuvia (avoimia ja adaptiiv.), $pr=.413$, $N=57$, $p=.001$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin osallistuvia (avoimia ja agenttiiv.), $pr=-.408$, $N=57$, $p=.001$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka tekevät paljon tehtäviä (itsenäiset tehtävät, ruoka-apulainen jne.), $pr=.367$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsen lähimmällä aikuisella on harvemmin lapsikontakti, $pr=-.354$, $N=57$, $p=.006$ • Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähimmällä aikuisella on lapsikontaktia, $pr=-.334$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat enemmän toiseen lapseen, $pr=.330$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiiv.), $pr=.329$, $N=57$, $p=.011$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat enemmän ei-sosiaalisiin asioihin, $pr=.327$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsen lähin aikuinen toimii harvemmin muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.322$, $N=57$, $p=.013$ • Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen useammin mukautuu lasten toimintaan, $pr=.318$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsi tekee harvemmin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=-.305$, $N=58$, $p=.018$ • Lapsen lähin aikuinen toimii enemmän yhdessä lasten kanssa, $pr=.288$, $N=57$, $p=.027$ • Lapsi suuntautuu useammin toisiin lapsiin, $pr=.287$, $N=767$, $p=.000$ • Lapsi on opettajien arvion mukaan enemmän mukautuva, $pr=.278$, $N=57$, $p=.034$ • Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, jotka opettajien arvion mukaan ovat vaikutusvaltaisia, $pr=-.275$, $N=740$, $p=.000$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden toiminta harvemmin sopii ennalta määrättyihin luokkiin, $pr=-.273$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr=.270$, $N=57$, $p=.038$ • Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, jotka suuntautuvat useaan lapseen kerrallaan, $pr=-.265$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen useammin toimii yhdessä lasten kanssa, $pr=.255$, $N=762$, $p=.000$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 8 Lasten vastaukset jaoteltuna niiden sisältämän agenssin ja avoimuuden perusteella

Taulukko 9 Avoimen ja adaptoituvan (mukautuvan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Avoin ja adaptiivinen strategia (mukautuva)	
•	Lapsen lähin aikuinen mukautuu useammin lasten toimintaan, $pr=.511$, $N=57$, $p=.000$
•	Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=.441$, $N=762$, $p=.000$
•	Lapsen lähin aikuinen tarkkailee enemmän lapsia (aik. ei osallistu toim.), $pr=.391$, $N=57$, $p=.002$
•	Lapsen lähin aikuinen toimii harvemmin muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.362$, $N=57$, $p=.005$
•	Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.334$, $N=762$, $p=.000$
•	Lapsen muut vastaukset ovat useammin mukautuvia (avoimia ja adaptiivisia), $pr=.333$, $N=57$, $p=.010$
•	Lapsen lähin aikuinen toimii enemmän yhdessä lasten kanssa , $pr=.312$, $N=57$, $p=.016$
•	Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, jotka tekevät enemmän tehtäviä , $pr=.310$, $N=764$, $p=.000$
•	Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=-.282$, $N=57$, $p=.031$
•	Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen useammin mukautuu lasten toimintaan, $pr=.273$, $N=762$, $p=.000$
•	Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat enemmän toiseen (yhteen) lapseen, $pr=.267$, $N=764$, $p=.000$
•	Lapsi "hengailee" enemmän kavereiden kanssa (yhdessäolo, juttelu, kulkeminen), $pr=.266$, $N=58$, $p=.040$
•	Lapsi suuntaa huomionsa enemmän toiseen (yhteen) lapseen, $pr=.265$, $N=58$, $p=.041$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 10 Avoimen ja muuttavan (osallistuvan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Avoin ja agenttiivinen strategia (osallistuva)
• Lapsen muut vastaukset ovat useammin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=.622$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=.580$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin avoimia (mukautuvia tai osallistuvia), $pr=.462$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsi tekee useammin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=.402$, $N=58$, $p=.001$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr=-.354$, $N=57$, $p=.006$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=-.350$, $N=57$, $p=.007$ • Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=-.319$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsi suuntaa huomionsa harvemmin toiseen lapseen, $pr=-.280$, $N=58$, $p=.030$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiivisia), $pr=-.275$, $N=57$, $p=.035$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat vähemmän vain yhteen lapseen, $pr=-.266$, $N=764$, $p=.000$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 11 Suljetun ja muuttavan (dominoivan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Suljettu ja agenttiivinen (dominoiva)
• Lapsi on vähemmän vetäytyvä (opettajien arvio), $pr = -.338$, $N = 58$, $p = .008$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr = .337$, $N = 57$, $p = .009$ • Lapsen vuorovaikutus on observoinnissa useammin kirjattu dominoivaksi, $pr = .292$, $N = 58$, $p = .024$ • Lapsi on vähemmän vetäytyvä (vanhempien arvio), $pr = -.284$, $N = 48$, $p = .045$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka tekevät vähemmän tehtäviä (apulaisina, itsen. tehtävät), $pr = -.265$, $N = 764$, $p = .000$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka ovat muutosorientoituneita (vanhempien arvio), $pr = .259$, $N = 657$, $p = .000$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 12 Suljetun ja adaptoituvan (erillisen) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Suljettu ja adaptiivinen (erillinen)
• Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=.324$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat useammin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=.308$, $N=57$, $p=.018$ • Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.275$, $N=762$, $p=.000$ • Lapsen lähin aikuinen tarkkailee vähemmän lapsia (aik. ei osallistu toim.), $pr=.258$, $N=57$, $p=.049$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=-.257$, $N=57$, $p=.049$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Taulukko 13 Lasten epätietoiset vastaukset sääntöjenrikkomistilanteessa

En mä muista. Ehdotan peliä???
Ei tietoa
En mä tiä
En mä tiä
En tiedä
En tiedä. Mä meen sitten
En tiä
- (ei vastausta)
En tiä
Joona tulee mun mukaan ???
Pikkutyttö kotona
Sanon sille. Jos mä rikon
säännön???
Sit ei tiä

Taulukko 14 Epätietoisten strategioiden yhteydet muihin muuttujiin

Epätietoinen
• Lapsen muutkin vastaukset ovat useammin epätietoisia, $pr=.505$, $N=57$, $p=.000$ • Lapsi leikkii vähemmän esineleikkejä, $pr=-.340$, $N=57$, $p=.008$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=-.301$, $N=57$, $p=.021$ • Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden vuorovaikutus observoinnissa on useammin kirjattu dominoivaksi, $pr=.298$, $N=764$, $p=.000$ • Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiivisia), $pr=-.269$, $N=57$, $p=.039$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

